

Με αγωνία, που συνεχώς κορυφώνεται, παρακολουθούν οι παραγωγικοί φορείς της χώρας, στη θεσμοθέτηση των μέτρων που απορρέουν από την υπογραφή του Μνημονίου Συνεννόησης, με στόχο τον περιορισμό των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Οι μηχανικοί, ως κατεξοχήν αναπτυξιακός - παραγωγικός κλάδος, βλέπουν τις δραστηριότητές τους να συρρικνώνονται, χωρίς ελπίδα ανάκαμψης στο προσεχές μέλλον, καθώς τα μέτρα δε βοηθούν καθόλου στην ανάπτυξη της οικονομίας και στραγγαλίζουν πολλαπλά υγιή τμήματα της επιχειρησιακής δραστηριότητας της χώρας. Αυτά προκύπτουν από τα στοιχεία που επεξεργάστηκε η Ομάδα Εργασίας Οικονομολόγων που έχει συστήσει το ΤΕΕ, «για τη στήριξη του ΤΕΕ σε θέματα οικονομικού περιεχομένου και την υποβολή εισηγήσεων για τη διαμόρφωση των θέσεων παρέμβασης του ΤΕΕ», προκειμένου να σχολιάσει τα οικονομικά μέτρα και το ασφαλιστικό νομοσχέδιο. Οι απόψεις της Ομάδας Εργασίας αφορούν τις αρνητικές για τους μηχανικούς επιπτώσεις και όπως διευκρινίζεται αρμοδίως, τα συμπεράσματα της Ο.Ε. δεν επεκτείνονται στο σύνολο των μέτρων, ενώ η επεξεργασία των στοιχείων συνεχίζεται.

Τα μέτρα εντείνουν την υφεσιακή πορεία της οικονομίας

Τα μέτρα που ψηφίστηκαν, αλλά και τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στο Μνημόνιο Συνεργασίας για τα επόμενα έτη, αναμένεται να εντείνουν βραχυπρόθεσμα την υφεσιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας. Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, με την αύξηση των φόρων και τη μείωση των δαπανών, θα επιφέρει αρνητικές συνέπειες στην κατανάλωση. Σε περίπτωση που δεν παρθούν αναπτυξιακά μέτρα άμεσα ή εάν αργήσουν αυτά να αποδώσουν, ελλοχεύει ο κίνδυνος να παρασυρθεί η οικονομία σε ένα φαύλο κύκλο ύφεσης. Σημειώνεται ότι οι εκτιμήσεις για το ΑΕΠ το 1ο 3μηνο του 2010 δείχνουν μείωση κατά 2,3%, ενώ προβλέπεται για το σύνολο του 2010, το ΑΕΠ να μειωθεί κατά 4%. Επιπλέον,

μένα επισημάνει το ΤΕΕ. Επιπλέον, θα πρέπει να ποσοποιηθεί αν η παραπάνω μείωση για το 2010 έρχεται να προστεθεί στην ήδη διακηρυγμένη μείωση του ΠΔΕ κατά 700 εκ. ευρώ. Στην περίπτωση αυτή, το ύψος του ΠΔΕ το 2012 θα φτάνει στα επίπεδα του 2006 (8,1 δισ. ευρώ). Προβλέπεται, επίσης, για το 2010 μείωση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ κατά 1 δισ. ευρώ. Ανεξαρτήτως του αν αυτό αποτελεί εσωτερική ανακατανομή μεταξύ εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου ΠΔΕ ή περαιτέρω συνολική μείωση, η εξέλιξη αυτή οδηγεί στον κίνδυνο μη εφαρμογής της ΣΑΤΑ. Το Μνημόνιο περιλαμβάνει και μια σημαντική τροποποίηση σε σχέση με την εγγραφή των πιστώσεων στο ΠΔΕ. Ενώ μέχρι σήμερα εγγραφόταν το σύνολο του ποσού και το ελληνικό κράτος εισέπραττε απο-

Μεγάλες οι επιπτώσεις

αυξάνεται με ταχύ ρυθμό το ποσοστό ανεργίας, καθώς σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία ανέρχεται σε 12,1% (02/2010).

Οι συνέπειες των μέτρων που προβλέπονται στο Μνημόνιο Συνεργασίας, τόσο σε όρους εισοδήματος όσο και σε όρους απασχόλησης αφορούν το σύνολο της ελληνικής οικονομίας και πλήττουν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Ωστόσο, ειδικά για τους μηχανικούς και τον κατασκευαστικό κλάδο, αξίζει να σημειωθούν τα παρακάτω μέτρα, που επιφέρουν πρόσθετες αρνητικές συνέπειες:

- Μείωση του ΠΔΕ κατά 500 εκ. ευρώ ετησίως για την περίοδο 2010-2012

Η μείωση αυτή θα επιδράσει αρνητικά στη βιωσιμότητα και τις όποιες προοπτικές ανάπτυξης των εταιρειών του κλάδου, ενώ η κατάσταση γίνεται ακόμα χειρότερη αν συνυπολογιστούν οι χρόνιες παθογένειες του ΠΔΕ, τις οποίες έχει επανειλημ-

λογιστικά, με τη νέα μέθοδο η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να εγγράφει τις πιστώσεις της εθνικής συγχρηματοδότησης σε ειδικό λογαριασμό. Επομένως, υφίσταται ο κίνδυνος να εμφανίζεται στο ΠΔΕ η εθνική συμμετοχή ως βεβαιωμένο έσοδο, ενώ η κοινοτική συμμετοχή ως αναμενόμενο έσοδο, με συνέπεια να μην μπορεί να εγγραφεί το σύνολο των απαιτούμενων πόρων, προκαλώντας έτσι σημαντικά προβλήματα τόσο στον προγραμματισμό όσο και στην υλοποίηση έργων. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι η εξοικονόμηση πόρων των ΟΤΑ μέσω του «Καλλικράτη», κατά 500 εκ. ευρώ ετησίως μέχρι και το 2013, σε περίπτωση που δεν γίνει εφικτό να αφορά μόνο τις λειτουργικές δαπάνες, ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση του ΠΔΕ.

- Αύξηση αντικειμενικών αξιών

Η αύξηση στις αντικειμενικές αξίες πλήττει την οικοδομική δραστηριότητα και την αγορά ακινήτων. Αναμένεται να οδηγήσει σε ακόμα

Επιμέλεια: Χρ. Δ. ΓΛΥΣΤΡΑΣ

Το «Ενημερωτικό Δελτίο» ζήτησε την άποψη του συνεργαζόμενου με το ΤΕΕ οικονομολόγου και πρώην υφυπουργού Οικονομικών της συγκυβέρνησης την περίοδο '89-'90, Γιάννη Δραγασάκη, την οποία παραθέτουμε:

Η προσφυγή στο «μηχανισμό» Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου επενδύθηκε με την ιδεολογία του «μονόδρομου» και του «αναπόφευκτου». Όμως οι εξελίξεις στην ΕΕ διαψεύδουν αυτούς τους ισχυρισμούς.

Ειδικά η πρόσφατη απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να αγοράζει κρατικά ομόλογα κατευθείαν από τη δευτερογενή αγορά ομολόγων και όχι μόνο μέσω τραπεζών -όπως ίσχυε έως τώρα- δείχνει ότι υπήρχαν περιθώρια διαπραγμάτευσης που η ελληνική κυβέρνηση δεν αξιοποίησε. Διότι αν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είχε παρέμβει ενωρίτερα, δεν θα είχαμε φτάσει στον εκτροχιασμό των spreads και στην αδυναμία, τελικά, δανεισμού. Το ελληνικό δημόσιο χρέος θα παρέμενε υψηλό, αλλά θα ήταν διαχειρίσιμο. Και ένα διαφορετικής λογικής μακρόπνοο πρόγραμμα ανάπτυξης και δημοσιονομικής προσαρμογής θα μπορούσε να έχει εφαρμοστεί.

Οι εξελίξεις στην ΕΕ διαψεύδουν ότι η προσφυγή στο μηχανισμό ΕΕ και ΔΝΤ είναι μονόδρομος

Τώρα, ως κοινωνία, έχουμε μπει σε μια μεγάλη και σκοτεινή, ως προς την έκβασή της, περιπέτεια. Διότι, σύμφωνα με προβλέψεις του ίδιου του ΔΝΤ, ως αποτέλεσμα των προτεινόμενων μέτρων, το δημόσιο χρέος από 113% του ΑΕΠ που είναι σήμερα, θα προσεγγίσει το 149% το 2013. Οι τόκοι, ως ποσοστό του ΑΕΠ, από 4,6% που ήταν πέρυσι, θα υπερβούν το 8%. Η (επίσημη) ανεργία θα υπερβεί το 15%. Ενώ η έξοδος από το τούνελ της ύφεσης δεν είναι καν ορατή.

Αυτά όλα συνθέτουν μια πορεία καταστροφική. Διότι, όσο η ύφεση θα παρατείνεται, τόσο η κρίση από το σκέλος της ζήτησης θα μεταφέρεται στο σκέλος της προσφοράς: Τα μαγαζιά και οι επιχειρήσεις που θα κλείνουν μπορεί να μην ξαναοιζούν ποτέ. Οι δεξιότητες που θα χάνονται, δεν θα αποκαθίστανται εύκολα. Ο ευτελισμός της αμοιβής εργασίας που επιδιώκουν δεν θα οδηγήσει σε ανάπτυξη, αλλά στη φτώχεια. Οι ιδιωτικοποιήσεις που ετοιμάζουν, δεν θα οδηγούν σε επενδύσεις, αλλά σε αφε-

ληνισμό και απορρόφηση από διεθνείς ομίλους ή δίκτυα.

Οι μηχανικοί δεν θα εξαιρεθούν από τις συνέπειες αυτής της καταστροφικής και αδιέξοδης πορείας. Ιδιαίτερα οι νέες και οι νέοι μηχανικοί θα δοκιμαστούν σκληρά.

Δεν υπάρχει, επομένως, κανένας λόγος να περιμένουμε τον επίλογο του δράματος αυτού, αφού γνωρίζουμε πως σε τέτοια έργα δεν υπάρχει από μηχανής θεός... Υπάρχουν, όμως, λόγοι πολλοί να σκεφτούμε πως σε άλλες, ακόμη πιο δύσκολες για την κοινωνία μας εποχές, οι μηχανικοί και οι επιστήμονες γενικότερα, ως εργαζόμενοι, ως ενεργοί σκεπτόμενοι πολίτες, αλλά και ως μέτοχοι συλλογικών οραμάτων, διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο για να αναδειχτούν μέσα από το σκοτάδι φωτεινές, εναλλακτικές και ελπιδοφόρες προοπτικές. Και όχι μόνο να σκεφτούμε, αλλά και να δράσουμε προς μια τέτοια κατεύθυνση, τώρα, πριν οι συνέπειες καταστούν μη αναστρέψιμες.

για τους μηχανικούς από την οικονομική ύφεση

μεγαλύτερη πώση της οικοδομικής δραστηριότητας με ότι αυτό συνεπάγεται για τη βιωσιμότητα πολλών επιχειρήσεων και την απασχόληση στον κλάδο.

• Άνοιγμα επαγγελμάτων – Ελάχιστη αμοιβή αρχιτεκτόνων/μηχανικών

Παρά το γεγονός ότι δεν περιλαμβάνεται στα άμεσα μέτρα που ψηφίστηκαν, το Μνημόνιο προβλέπει άρση των περιορισμών σε κλειστά επαγγέλματα. Ειδικότερα, μέχρι το τέλος του 4ου τριμήνου του 2010 θα πρέπει η κυβέρνηση να άρει τις ρυθμίσεις για την ελάχιστη αμοιβή μηχανικών και αρχιτεκτόνων, ενώ μέχρι το τέλος του 2ου τριμήνου του 2011 θα πρέπει να θεσπιστεί νομοθεσία για την κατάργηση των κλειστών επαγγελμάτων, στα οποία ρητά αναφέρονται και εκείνα των μηχανικών και αρχιτεκτόνων. Με βάση τα παραπάνω, προβλέπονται σημαντικές ανακατατάξεις στον κλάδο, ενώ είναι σχεδόν βέβαιο ότι μεγάλο μέρος των ελεύθερων επαγγελματιών

θα αντιμετωπίσουν προβλήματα.

Αξίζει να τονιστεί ότι οι συνέπειες των μέτρων ενδέχεται να οδηγήσουν και σε προβληματική εφαρμογή προγραμμάτων, τα οποία θα μπορούσαν να ενισχύσουν τον κλάδο των μηχανικών την τρέχουσα περίοδο. Αναφέρεται ενδεικτικά το πρόγραμμα της ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων. Ακριβώς στις περιοχές εκείνες όπου υφίσταται η μεγαλύτερη ανάγκη αναβάθμισης κτιρίων, κατοικούν, κατά κανόνα, νοικοκυριά που ανήκουν στα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. Καθώς τα νοικοκυριά αυτά ήδη πλήττονται από την κρίση και θα αντιμετωπίσουν πρόσθετη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματός τους, είναι πολύ πιθανό, αν όχι βέβαιο, να θεωρήσουν ως «πολυτέλεια» ή απαγορευτικό το κόστος της αναβάθμισης των κατοικιών τους, θέτοντας έτσι σε αμφιβολία την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος.

Για το Ασφαλιστικό Νομοσχέδιο, η Ομάδα Εργασίας σχολιάζει:

- Ο νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων για το αναλογικό ποσό, οδηγεί σε μείωση των συντάξιμων αποδοχών. Επιπλέον, όσοι έχουν λιγότερα από 4.500 έτη ασφάλισης δεν θα λαμβάνουν τη βασική σύνταξη αν το ατομικό ή το οικογενειακό τους εισόδημα ξεπερνά το 14πλάσιο και 28πλάσιο αντίστοιχα του ποσού της βασικής σύνταξης (με σημερινά δεδομένα, τα 5.000 ευρώ ή 10.000 ευρώ αντίστοιχα).

- Με τη θέσπιση της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων, μειώνονται οι αποδοχές των συνταξιούχων που λαμβάνουν ποσό άνω των 1.400 ευρώ.

- Προβλέπεται ότι από το 2018, θα υπάρχουν τρεις φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (μισθωτών, αυτοαπασχολούμενων, αγροτών). Παρά το γεγονός ότι από οικονομική και διοικητική σκοπιά μια τέτοια κίνηση είναι δικαιολογημένη, η μέχρι σήμερα εμπειρία από τις ενοποιήσεις των Ταμείων των αυτοαπασχολούμενων

δεν έχει αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ενώ αλλού μπορεί να χαρακτηριστεί και καταστροφική (π.χ. ΟΑΕΕ).

- Με το Σ/Ν προβλέπεται, επίσης, η αύξηση εισφορών προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες στα επόμενα 3 χρόνια, με αντίστοιχη μείωση των εισφορών που εισπράττει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για λογαριασμό του ΟΑΕΔ, της Εργατικής Εστίας και του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας. Ειδικότερα, η μείωση του ποσοστού εισφορών για τον ΟΕΚ, θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση της οικοδομικής δραστηριότητας, πέρα από τις σημαντικές καθυστερήσεις που παρατηρούνται ήδη στη χορήγηση δανείων.

Τέλος, η Ο.Ε. σημειώνει ότι έχει ήδη διατυπώσει σειρά άμεσων και έμμεσων μέτρων για την ενίσχυση των μηχανικών και του κατασκευαστικού κλάδου. Προτιμάται, επίσης, να προβεί σε επικαιροποίηση των στοιχείων του Προϋπολογισμού που έχει επεξεργαστεί, βάσει των νέων μέτρων. ▶

Οι μηχανικοί ενώπιον της κρίσης

του **ΓΙΑΝΝΗ ΑΛΑΒΑΝΟΥ**

Δεν είναι όλοι υπεύθυνοι.

Ο ρόλος των επιστημόνων

Στις 12 Μαΐου, ο υπουργός Δικαιοσύνης, κ. **Καστανίδης**, έκρινε σκόπιμο να ορίσει ποιοι δικαιούνται διά να ομιλούν και ποιοι όχι.

Απαντώντας σε όσα είχε αναφέρει στη Γενική Συνέλευση του ΣΕΒ, ο πρόεδρος του κ. **Δασκαλόπουλος**, ο υπουργός είπε: «Και επειδή άκουσα χτες εκπρόσωπο των επιχειρηματιών να υπερασπίζεται την άποψη ότι το πολιτικό σύστημα δεν μπορεί να προσφέρει τίποτα, αλλά θα το κάνουν οι επιχειρήσεις, του απαντώ με τη λαϊκή σοφία: "Χόρτασε η ψείρα και βγήκε στο γιλέκο". Την πολιτική δεν μπορούν να την κρίνουν και να την αλλάξουν επιχειρηματίες βουτηγμένοι στη διαπλοκή». Λίγες ημέρες μετά, οι εξελίξεις στην υπόθεση Μαντέλη έδωσαν το δικό τους χρώμα στην υπουργική θυμοσοφία.

Στην ομιλία του αυτή μάλιστα, ο κ. Καστανίδης, αμέσως πριν επιτεθεί στον ΣΕΒ, είχε υποστηρίξει πως ούτε οι «διανοούμενοι» δικαιούνται τώρα να μιλούν, γιατί δεν το έπραξαν αυτό όταν έπρεπε: «Την πολιτική δεν μπορούν να την κρίνουν οι διανοούμενοι, που σιωπούν και μιλούν μόνον όταν έχουν συμφέρον, άρα δεν υπάρχουν».

Κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει ποιους ακριβώς είχε υπόψη του ο κ. Καστανίδης, όταν μιλούσε για διανοούμενους που δεν μίλησαν όταν έπρεπε. Σίγουρα, όμως, όχι τα μέλη του ΤΕΕ, του φορέα που συστηματικά και ανελλιπώς εκφράζει τη συνισταμένη άποψη των επιστημόνων μηχανικών, επισημαίνοντας με υπευθυνότητα και επιχειρήματα τα προβλήματα που οδήγησαν στην κρίση, πολύ πριν αυτή ξεσπάσει.

Σήμερα, που η χώρα και η κοινωνία περνούν μια ιστορική κρίση -μια κρίση που κάποιοι παρομοιάζουν με πόλεμο- το ΤΕΕ μπορεί να χρειάζεται να εμπλουτιστεί και να επικαιροποιησει τις θέσεις του για κάποια από τα πολλά θέματα στα οποία έχει τοποθετηθεί. Δεν έχει, όμως, τίποτα να ανακαλέσει.

Οι μηχανικοί, και ευρύτερα οι επι-

στήμονες και οι φορείς τους, έχουν εγκαίρως μιλήσει. Και πρέπει να μιλούν πολύ πιο δυνατά. Ή θα συγκρουστούν με την αντίληψη να μην υπάρχει κανένας κανόνας πουθενά και όλα να τα ρυθμίζει η αγορά, ή θα επιβεβαιώσουν τον κ. Καστανίδη. Όχι γιατί θα χάσουν το δικαίωμα να ομιλούν, αλλά διότι ένα μεγάλο μέρος του επιστημονικού δυναμικού της χώρας δεν θα υπάρχει πια καν στο επάγγελμα για να το κάνει.

Η Δημοκρατία σε μερική αναστολή;

Ο πρωθυπουργός ήταν ο πρώτος που μίλησε περί περιορισμού των κυριαρχικών εθνικών δικαιωμάτων. Και αυτό που ο ίδιος προέβαλε ως εφιαλτικό σενάριο, έγινε πράξη στη συνέχεια.

Ήδη, πριν από την υπογραφή του μνημονίου συνεργασίας με την τρόικα, το ΤΕΕ επισήμανε σε κάθε τόνο ότι η κυβερνητική τακτική ήταν αντίθετη με τη διακηρυγμένη πρόθεση για διαβούλευση, στο Ασφαλιστικό, στο Φορολογικό, στα θέματα των επαγγελματιών δικαιωμάτων. Σε βασικά θεσμικά πλαίσια η διαβούλευση ακυρώθηκε στην πράξη και δυσφημίστηκε ως έννοια. Με το μνημόνιο, του οποίου η επίσημη εκδοχή υπάρχει μόνο στα αγγλικά, η τάση αυτή πήρε την πιο επίσημη έκφρασή της: Η ίδια η Βουλή εκχώρησε συγκεκριμένα δικαιώματά της.

Ποια διαβούλευση έγινε για όσα περιλαμβάνονται στο μνημόνιο και ποιοι συμμετείχαν σε αυτήν; Σίγουρα οι επιχειρηματίες που καταγγέθηκαν από τον υπουργό -ίσως μάλιστα και μόνο αυτοί. Οι δεσμεύσεις, άλλωστε, της κυβέρνησης είναι πολύ κοντά σε αυτά που σταθερά προτείνει ο κ. Δασκαλόπουλος και ο ΣΕΒ.

Τα όρια της διαβούλευσης είναι σε κάθε περίπτωση θολά. Η πρόσφατη συζήτηση για την επέκταση του χρόνου εργασίας στα 40 χρόνια έδειξε ότι η τρόικα είναι αυτή που θα αποφασίζει αν οι εκάστοτε δεσμεύσεις θα θεωρούνται άκαμπτες ή διαπραγματεύσιμες στα δευτερεύοντα σημεία τους. Εξάλλου, στο μνημόνιο αναφέρεται

ρητά ότι: «Οι αρχές δεσμεύονται να διαβουλευτούν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ για την υιοθέτηση πολιτικών που δεν συνάδουν με το μνημόνιο».

Απέναντι σ' αυτή τη συνθήκη, που οδηγεί στην ύφεση, στον αποπληθωρισμό, σε μαζικές αποκρατικοποιήσεις, σε έκρηξη της ανεργίας και της φτώχειας, οι επιστήμονες δεν μπορούν να σιωπήσουν. Την ώρα που ελάχιστοι μιλούν για την πόρτα εξόδου από την κρίση και για την ανάπτυξη, οι επιστήμονες δεν μπορούν να κρατούν το στόμα τους κλειστό.

Τις συνέπειες της κρίσης -αλλά και της κυβερνητικής πολιτικής για την αντιμετώπισή της- οι μηχανικοί τις βιώνουν καθημερινά. Ο μηχανικός δέχεται σήμερα βαρύ πλήγμα. Και το πλήγμα αυτό αντανάκλα σε ολόκληρη την οικονομία. Λέμε, συνήθως, πως κάθε νέα θέση εργασίας μηχανικού δημιουργεί πολλαπλάσιες θέσεις εργασίας για άλλους εργαζομένους. Ισχύει και το αντίστροφο: Κάθε απώλεια θέσης μηχανικού έχει πολλαπλάσιες αρνητικές συνέπειες στην ευρύτερη αγορά εργασίας και την οικονομία.

Ο ΙΟΒΕ πρόβλεπε για το 2009 αύξηση στις επενδύσεις στη βιομηχανία κατά 7%. Η πραγματικότητα έδειξε μείωση κατά 44%. Αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να αντιστραφεί αν η οικονομία δεν στηριχθεί στο επιστημονικό και εξειδικευμένο δυναμικό της χώρας. Ούτε βεβαίως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα έχουν τύχη αν παραμένουν οικογενειακές, χωρίς νέες τεχνολογίες, χωρίς νέες ιδέες, χωρίς εξειδικευμένο επιστημονικό στελεχικό δυναμικό. Οι χρηματοδοτήσεις από το ΕΣΠΑ και τον αναπτυξιακό νόμο δεν έχουν προοπτική αν δεν βασίζονται στην αξιοποίηση των επιστημόνων και των μηχανικών.

Εφιαλτικές οι προοπτικές απασχόλησης για τους μηχανικούς τα επόμενα χρόνια

Οι συνέπειες της κρίσης είναι ήδη ορατές: εργοληπτικές εταιρείες κλεί-

νουν, μελετητές καταθέτουν τα πτυχία τους, οι απολύσεις αυξάνονται ανεξέλεγκτα -και χωρίς συνταγή ΔΝΤ. Σήμερα κανείς δεν μπορεί καν να φανταστεί τι έρχεται. Ας δούμε πώς προδιαγράφουν το μέλλον δύο παραδείγματα:

• **Οικοδομή:** 50.000 θέσεις εργασίας χάθηκαν έως το τέλος του 2009, κατά τη ΓΣΕΕ. Τον Απρίλιο, σημειώθηκε πτώση εργασιών κατά 36% σε σχέση με το 2009 και κατά 54% σε σχέση με το 2008. Η πτώση είναι συνεχής ως μέσος όρος, αλλά ακόμα ελεγχόμενη.

Το 2010 οι δείκτες που καταγράφουν την οικοδομική δραστηριότητα λειτουργούν με λογική χρηματιστηρίου: Σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2009, σημειώθηκε άνοδος τον Ιανουάριο (ίσως γιατί τον Ιανουάριο του 2009 είχαμε πτώση 42% έναντι αυτού του 2008), το Μάρτιο (οπότε συζητιόταν η επαναφορά της δραχμής) και το Μάιο (με ψηφισμένα τα μέτρα για την αυθαίρετη δόμηση). Πτώση σημειώθηκε το Φεβρουάριο και τον Απρίλιο.

Από το πρώτο μέτρο της πρώτης κατοικίας για ένα νέο ζευγάρι η οικοδομή λειτουργεί ως μέσο πάταξης της φοροδιαφυγής, ως ο πυλώνας συλλογής φορολογικών εσόδων. Το μνημόνιο προβλέπει συνεχείς αυξήσεις των αντικειμενικών αξιών από το 2011. Απέναντι σε αυτά τα αντικίνητρα δεν θεσμοθετείται κανένα κίνητρο, πέρα από τα αναιμικά για την εξοικονόμηση ενέργειας κατ' οίκον.

Η παράλειψη αυτή δεν οφείλεται σε παραδρομή. Ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε σχετικά με απόλυτη καθαρότητα, το Μάιο: «Θα το πετύχουμε διαφυλάσσοντας, ακριβώς, την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας και βάζοντας την οικονομία σε έναν νέο αναπτυξιακό κύκλο που θα αντικαταστήσει αυτόν που ήδη έχει κλείσει. Δηλαδή έναν κύκλο που βασίστηκε στην κατανάλωση, στην οικοδομή, στις υποδομές, και θα αντικατασταθεί από έναν κύκλο που βασίζεται στις επενδύσεις, στις εξαγωγές, στην πράσινη οικονομία, στη νέα τεχνολογία».

Τα περί νέου κύκλου -ακριβώς τα ί-

δια- τα ακούμε χρόνια τώρα. Ούτε είδαμε τίποτα προς αυτή την κατεύθυνση ούτε και βλέπουμε τίποτα να γίνεται, πέρα από γενικά λόγια, πουθενά.

Και βεβαίως, δεν είναι λογικό να αναζητούμε λύσεις Ισπανίας στο ελληνικό πρόβλημα. Υπογραμμίζουμε πως η Ισπανία, λόγω των χαμηλών επιτοκίων, μετά την ένταξή της στο ευρώ, έζησε τη δική της φούσκα στην οικοδομή και τις τουριστικές υποδομές, με συνέπεια να έχει τώρα ανεργία στο 20% και να αναζητά εναλλακτικές λύσεις απασχόλησης. Στην Ελλάδα δεν είχαμε αυτό το φαινόμενο στο ίδιο μέγεθος. Μπορούμε να σχεδιάσουμε μια ομαλότε-

νές μηχανικών και εργαζομένων, και αυτές δεν θα είναι των μικρότερων ηλικιών. Και απέναντι σ' αυτή την απειλή δεν μπορούμε να στηρίζουμε απεριόριστα τις ελπίδες μας ούτε στην ετεροαπασχόληση, η οποία απορροφά μέχρι τώρα μεγάλο δυναμικό των μηχανικών, ούτε, πολύ περισσότερο, στην απασχόληση στο εξωτερικό.

• **Κατάργηση των ελαχίστων ορίων των αμοιβών των μηχανικών:** Η προοπτική αυτή συζητείται και για το δημόσιο και για τον ιδιωτικό τομέα. Δεν επιβάλλεται από το ευρωπαϊκό Δίκαιο, αλλά εντάχθηκε στο μνημόνιο με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα

οι φαρμακοποιοί και έπονται δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές και μηχανικοί.

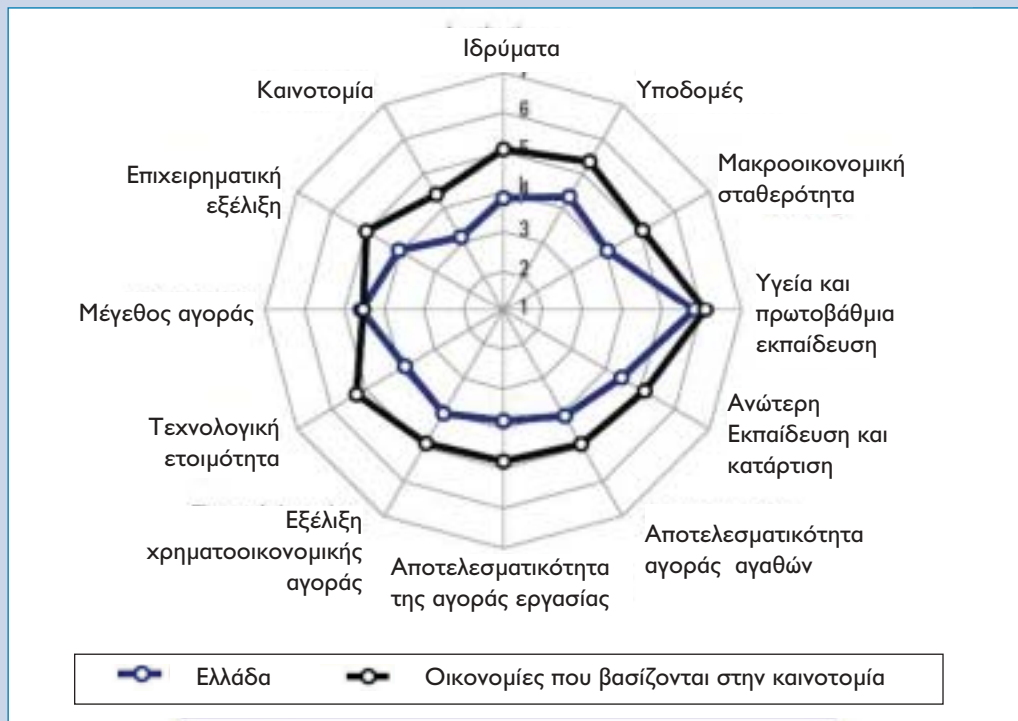
Για τους μηχανικούς, η κατάργηση των ελαχίστων αμοιβών σημαίνει πολύ απλά «εξόντωση». Την ώρα που η κυβερνητική πολιτική έχει ως αποτέλεσμα τον ασφυκτικό περιορισμό των εργασιών, η μόνη προσωπική πρόσκαιρης έστω επιβίωσης για τους Έλληνες μηχανικούς -οι οποίοι, ας θυμηθούμε, είναι τέσσερις φορές περισσότεροι από το μέσο όρο της ΕΕ, σε μια οικονομία ισόποσα πτωχότερη ως προς τον παραγωγικό της ιστό- θα είναι ο άνευ ορίων αθέμιτος ανταγωνισμός,

τους οι μηχανικοί. Είναι εγκληματικό αυτό τον πλούτο, αντί να τον αξιοποιήσουμε, να τον απαξιώσουμε και να τον καταστρέψουμε.

Ακόμα και αν θεωρήσουμε ότι η πολιτική που πάει να εφαρμοστεί μπορεί να οδηγήσει τη χώρα σε ένα αυτοτελές πλεόνασμα στο τέλος του 2012 -με τον αποπληθωρισμό, τη συμπίεση των μισθών και αμοιβών των υπηρεσιών και την ταυτόχρονη αφαίμαξη ενοπλούτου που (κατά Μέρκελ) αναδιανεμήθηκε τα τελευταία χρόνια στους Έλληνες εργαζόμενους- αυτό γνωρίζουν όλοι ότι δεν θα οδηγήσει τη σχέση χρέους προς ΑΕΠ σε βαθμό υπερκέρρασης των δανειατικών υποχρεώσεων της χώρας. Εφόσον δεν θα έχουμε ανάπτυξη, λύση δεν θα υπάρξει.

Οι αμοιβές των μηχανικών στην πλειοψηφία τους εξαρτώνται ευθέως -και με μαθηματικό τύπο- από το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη. Άρα δεν έχουμε να κάνουμε με μια προνομιακή αντιμετώπιση. Δεν έχουμε να κάνουμε ούτε με την απώλεια εσόδων από το κράτος. Δεν είναι σε αυτήν τη φάση η βασική επιλογή του υπουργείου Οικονομικών, το οποίο ίσως βασίζεται στη σύλληψη ύλης μέσω των τεκμηρίων (που θα αποδειχθούν επαχθή για όσους έχουν στοιχειώδη περιουσιακά στοιχεία αλλά όχι και απασχόληση). Οι αμοιβές όμως έχουν να κάνουν ευθέως με την ποιότητα, την αισθητική, την ασφάλεια και την οικονομία των κατασκευών. Άραγε το οικονομετρικό μοντέλο του ΔΝΤ έχει προβλέψει την άνοδο του κόστους των κατασκευών στην οποία θα οδηγήσει αυτό το μέτρο; Την ώρα που οι αμοιβές των μελετών θα εκμηδενίζονται, η τιμή του χάλυβα θα συνεχίσει να προσδιορίζεται από το διεθνές χρηματιστήριο χάλυβα. Έχουμε, συνεπώς, να κάνουμε με μια τεράστια υποκρισία. Μια υποκρισία που, από τη μεριά του ΣΕΒ, σχετίζεται και με τη διακαή επιθυμία για ολιγοπώληση στο χώρο των μελετητών και των παρόχων υπηρεσιών.

Την ίδια ώρα, το ΠΔΕ μείωθηκε κατά 1,2 δις. το 2010, και θα μειωθεί κατά 500 εκατ. το 2011 και το 2012. Το εθνικό σκέλος του τα επόμενα χρόνια θα τείνει προς το μηδενισμό. Τα έργα των ΟΤΑ θα μειωθούν σε μεγάλο

Πηγή: Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ
<http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/index.htm>

ρη μετάβαση, χωρίς να καταδικάσουμε ανθρώπους στην ανεργία. Αν αυτή η δυνατότητα δεν ενδιαφέρει σήμερα κανέναν από αυτούς που έχουν αναλάβει τις τύχες της χώρας, ενδιαφέρει εμάς! Από τις πρόσφατες ημερίδες του ΤΕΕ, αλλά και από την καμπάνια που οργανώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ας κρατήσουμε μόνο μια υποσημείωση: Όταν κάποιος απομακρύνεται από την επαγγελματική δράση, από ένα διάστημα και μετά δεν μπορεί να επιστρέψει σ' αυτή. Η απειλή είναι ορατή: Κινδυνεύουμε να χάσουμε γε-

για το 2010 -όχι με τον όρο της κατάργησης, αλλά υπό τον υπότιτλο «Ανοιγμάτων κλειστών επαγγελμάτων και απελευθέρωση των αγορών». Επισημαίνεται πως ο ΣΕΒ είναι ο μόνος φορέας που το ζητούσε με επιμονή. Απ' ό,τι ακούγεται, το ΔΝΤ έχει κοινοποιήσει ένα μοντέλο σε Έλληνες «εμπειρογνώμονες», με βάση το οποίο προκύπτει ότι το άνοιγμα των αγορών θα οδηγήσει σε σημαντική αύξηση του ΑΕΠ. Σε προτεραιότητα έχουν μπει οι υπηρεσίες μεταφορών, ακολουθούν

Είναι εγκληματικό να εφαρμοστεί μια πολιτική που έχει χαραχθεί με βάση εμπειρίες χωρών, όπου η αυτοαπασχόληση είναι 15% (πρόσφατα στοιχεία της ΕΤΕ), σε ένα κλάδο που οι ελεύθεροι επαγγελματίες, στην πλειοψηφία τους αυτοαπασχολούμενοι, είναι 54%. Η απλή αφαίρεση μας δίνει ένα 39% που θα περάσει στο στρατό των άνεργων και υποαπασχολούμενων.

Εμείς επιμένουμε: Ο μεγαλύτερος πλούτος στην Ελλάδα είναι το επιστημονικό της δυναμικό και ανάμεσά

βαθμό. Τα θεσμικά πλαίσια –«Καλλικράτης» και δημοσίων έργων- θα μεταθέσουν το χρόνο προκήρυξης έργων και μελετών, και αυτή η εξέλιξη προκαλείται συνειδητά. Δεν είναι ασφαλώς τυχαίο το ότι η μείωση του ελλείμματος το πρώτο τετράμηνο του 2010 οφείλεται κυρίως στην υστέρηση πληρωμών και υλοποίησης του ΠΔΕ.

Ύφεση χωρίς αναπτυξιακή διέξοδο ή Στρατηγική Ανάπτυξης;

Ο δρόμος αντιμετώπισης της κρίσης που έχει επιλέξει η Κυβέρνηση είναι ξεκάθαρος στις ιεραρχήσεις και τις συνέπειές του. Και είναι εξίσου ξεκάθαρο ότι οι μηχανικοί αυτό το δρόμο δεν μπορούν να τον αποδεχθούν.

Προτάσεις διεξόδου από την ύφεση υπάρχουν.

• **Υπάρχει η πρόταση Δασκαλόπουλου:** «Κάθε τόπος κατακτά τελικά τη θέση που του εξασφαλίζουν οι δημιουργικότεροι πολίτες του –όχι οι κληφίγες του. Οι νεότερες παραγωγικές δυνάμεις έχουν ωριμάσει πικρά, βιώνοντας τη στασιμότητα και τις αλληπάλληλες διαφεύσεις των μεταπολιτευτικών προσδοκιών. Είναι οι μόνες, σήμερα πια, που μπορούν να κινητοποιήσουν την ελληνική κοινωνία, να ανακαίνισουν ριζικά την παραγωγική μηχανή και να επανεντάξουν τη μικρή μεγάλη Ελλάδα στο χάρτη των υπολογισίμων χωρών. Πολλοί ανακαλύπτουν στις μέρες μας την ανάγκη μιας «νέας μεταπολίτευσης». Αλλά, μια πραγματική νέα μεταπολίτευση μπορεί να πυροδοτηθεί μόνο από την πραγματική οικονομία, για να μεταγγίσει μια νέα ιδεολογική και θεσμική βάση στην κοινωνία και στο ίδιο το πολιτικό σύστημα. Η επιχειρηματική γνώση και τόλμη, το δημιουργικό δαιμόνιο του Έλληνα μπορεί ακόμη να μας εκπλήξει. Μπορεί να φέρει τα πάνω κάτω στη σημερινή έκπτωτη Ελλάδα». Ως μόνο σχόλιο, θεωρώ ότι είναι επιτακτική ανάγκη η εξάρτηση των πολιτικών αποφάσεων, του σχεδιασμού των πολιτικών, του ελέγχου και της αξιολόγησής τους από την επιστημονική τεκμηρίωση και έρευνα. Με αυτό το δεδομένο, τουλάχιστον αμφισβητείται ότι μπορεί να στηριχτεί στην Ελλάδα η πραγματική οικονομία στη φθηνή εργασία και την επιχειρηματική αξιοποίη-

ση της υψηλής κερδοφορίας.

• **Υπάρχουν οι προτάσεις του πρωθυπουργού:** Ενέργεια, ΑΠΕ, έργα για τη διαχείριση των απορριμμάτων, μεγάλα έργα (υλοποιούμενα με το θεσμικό πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων), τουρισμός, τρόφιμα, ψηφιακή τεχνολογία, βιοτεχνολογία, ΣΔΙΤ, πράσινη οικονομία, επενδύσεις από το εξωτερικό και το εσωτερικό, αξιοκρατία, ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί, απλοποίηση νομοθεσίας και διαδικασιών, κίνητρα στις επιχειρήσεις για δημιουργία νέων θέσεων, επιτάχυνση διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Είμαι επιφυλακτικός σε αυτές τις προτάσεις που, ούτως ή άλλως, θα συζητηθούν διεξοδικά ως προς τα θετικά και αρνητικά τους χαρακτηριστικά. Δεν υπάρχει βεβαιότητα υλοποίησης για κάποιες από αυτές, δεν υπάρχει ουσιαστικό στρατηγικό σχέδιο, δεν υπάρχει δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για τις περισσότερες, σε αντίθεση με τις προβλέψεις του μνημονίου της ύφεσης, με ποια Δημόσια Διοίκηση θα πραγματοποιηθούν και ποιες Τεχνικές Υπηρεσίες. Είμαστε, όμως, αντίθετοι σε οποιαδήποτε πολιτική αντιμετώπιζει σε αναγκαίο κακό την ανεργία για τους εργαζομένους και τη φτώχεια για τους συνταξιούχους.

• **Υπάρχουν οι προτάσεις του ΤΕΕ:** Δεκαετής στρατηγικός σχεδιασμός με κλαδικές πολιτικές σε τομείς στους οποίους η Ελλάδα διαθέτει ή μπορεί να κατακτήσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Είναι δυνατόν στην Ελλάδα να μην υπάρχει κλαδική πολιτική για τις κατασκευές και τα δομικά προϊόντα και υπηρεσίες, για τον τουρισμό, για τις νέες τεχνολογίες, για τον παραγωγικό κύκλο διατροφής, για τη ναυτιλία;

Το ΕΣΠΑ θα πρέπει να υπακούει σε αυτήν τη στρατηγική. Δεν επιτρέπεται να επαναλαμβάνονται τα ίδια λάθη που ομόφωνα καταδικάζουμε για τα προηγούμενα ΚΠΣ. Ο αναπτυξιακός νόμος θα πρέπει να υπακούει σε κάποια στρατηγική ανάπτυξης. Δεν μπορεί να αφήνει, με εφαρμογή ορθών κριτηρίων, αν ακολουθηθούν, στην τύχη ποιες επενδύσεις θα προωθηθούν. Δεν επιτρέπεται να πιπιλίζουμε την ανταγωνιστικότητα και να αγνοούμε σιδήποτε έχει να κάνει με την ποιότητα,

τους κανόνες, τις προδιαγραφές, τους ελέγχους. Άλλωστε, όλες οι μετρήσεις ανταγωνιστικότητας θεωρούν ως μεγαλύτερα προβλήματα την τεχνολογική και οργανωσιακή ανεπάρκεια, την έλλειψη καινοτομίας και τις υποδομές. Εύλογο είναι ότι βασικό αντίδοτο και καταλύτης αλλαγής είναι η αξιοποίηση των επιστημόνων. Αντίθετα, στην Ελλάδα δίνουμε βορά στην αρένα επιφανή ονόματα αλλά και αφανείς επιστήμονες, χωρίς να τηρούνται κανόνες δικαιοσύνης και κυρίως χωρίς να γίνεται η οποιαδήποτε αξιολόγηση των προγραμμάτων που έχουν αστοχήσει.

Όλες οι έρευνες σχετικά με την ανταγωνιστικότητα, την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία επιβεβαιώνουν αυτό που γνωρίζουν όλοι οι Έλληνες μηχανικοί που ασχολούνται στην πράξη με τα έργα, τη βιομηχανία, τις συμβουλευτικές υπηρεσίες ή εργάζονται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα.

Το μοντέλο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας αρνείται να αξιοποιήσει αποδοτικά το ισχυρότερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που διαθέτει η Χώρα: το επιστημονικό της δυναμικό.

Το ΤΕΕ έχει ρόλο και μπορεί

Το θέμα της κρίσης και των επιπτώσεών της στην ανάπτυξη και την απασχόληση έχει ήδη απασχολήσει -και βεβαίως συνεχίζει να απασχολεί- πολλές συνεχόμενες συνεδριάσεις της Διοικούσας Επιτροπής. Έχω την αίσθηση πως από Τρίτη σε Τρίτη εμπλοκίζουμε και κυρίως βαθαίνουμε στον προβληματισμό μας, σε μια περίοδο πολύ πυκνή σε εξελίξεις. Συμβάλλουμε με συγκεκριμένες προτάσεις: Να ολοκληρωθεί ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, να προχωρήσει το κτηματολόγιο (όπου υπάρχουν πόροι), να γίνουν συγκεκριμένες παρεμβάσεις στο ΕΣΠΑ, να υλοποιηθούν ενεργειακά έργα. Προτείνονται συγκεκριμένοι κλάδοι όπου η Ελλάδα έχει πλεονεκτήματα να αναπτύξει και να ενισχύσει την παραγωγή της και την ελληνική προστιθέμενη αξία προϊόντων και υπηρεσιών.

Αναζητούμε, με τη βοήθεια πολλών άλλων συνεργατών και συναδέλφων, τις κινήσεις που θα μας οδηγήσουν στο ποιοτικό άλμα που πρέπει να κάνει

το ΤΕΕ, ώστε να συμβάλει σε έναν ουσιαστικό διάλογο και σε λύσεις, σε μια περίοδο που η Ελλάδα διαμορφώνει τάσεις σε γεωγραφικό χώρο πολύ ευρύτερο από το δικό της και οι κυβερνήσεις, οι αγορές και, κυρίως, οι εργαζόμενοι σε όλον τον κόσμο έχουν σκύψει πάνω της.

Μέσα σ' αυτή την κρίσιμη συγκυρία, ως αξιοποιήσουμε το υπόβαθρο που έχουμε καλλιεργήσει στις συνεργασίες μας με τα Περιφερειακά Τμήματα, τους εργασιακούς και κλαδικούς συλλόγους, τους άλλους φορείς των επιστημόνων, τους φορείς των εργαζομένων και της Αυτοδιοίκησης, τα πολυτεχνεία, τους φορείς των επιχειρήσεων που συνδέονται με την άσκηση του επαγγέλματος του μηχανικού, τις διεθνείς οργανώσεις. Ας εμπιστευθούμε τους χιλιάδες μηχανικούς που προσφέρουν και θέλουν να προσφέρουν τις γνώσεις τους, τις σκέψεις τους, την αγωνιστικότητά τους στο ΤΕΕ, στα σωματεία τους, στους συλλόγους τους. Την ώρα που μπαίνουμε σε μια περίοδο μεγάλων κοινωνικών αγώνων, αυτή είναι η ελπίδα μας.

Είμαστε στο ΤΕΕ σε μια περίοδο μετεκλογική ως προς τις γενικές εκλογές και προεκλογική ως προς την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης. Στο παρελθόν, τα αποτελέσματα καθυστέρησαν μήνες και αυτό ήταν μια αφορμή δυσφήμισης του Επιμελητηρίου. Στις προηγούμενες εκλογές τα αποτελέσματα ανακοινώθηκαν μετά από κάποιες ημέρες. Φέτος χρειάστηκε μόλις κάποιες ώρες σε επίπεδο σταυρών ανά υποψήφιο. Τα επίσημα αποτελέσματα, μετά την εκδίκαση των ενστάσεων, ανακοινώνονται στις 31.5.2010, χρόνος επίσης που αποτελεί ρεκόρ.

Αυτή τη φορά, έχουμε τη δυνατότητα να αναδείξουμε τις νέες διοικήσεις μήνες νωρίτερα από οποτεδήποτε άλλοτε. Αυτό, όμως, που κυρίως έχει σημασία τώρα, είναι αυτή η διαδικασία να είναι προωθητική για το ΤΕΕ. Όλοι οφείλουμε να ανταποκριθούμε με υπευθυνότητα. Το ΤΕΕ οφείλει χωρίς καμιά υστέρηση να στηρίξει την ανάπτυξη, την απασχόληση, τις εργασιακές σχέσεις, το ΤΣΜΕΔΕ, με προτεραιότητα στην αποτελεσματικότητα των κοινωνικών πολιτικών και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας. ■